

17 Mayıs Dünya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü

Alpaslan Güzelis
alpaslan.guzelis@emo.org.tr

Uluslararası Telekomünikasyon Birliği (ITU; International Telecommunication Union), 17 Mayıs 1865 tarihinde, içinde Osmanlı İmparatorluğu'nun da bulunduğu 20 ülke tarafından Paris'te kurulmuştu. Birleşmiş Milletler bünyesinde sürdürdüğü etkinliklerinin önde gelen konularını telekomünikasyon ile ilgili küresel çapta teknik standartların geliştirilmesi ve bunların yaygınlaştırması oluşturmaktadır. Frekans paylaşımı, gezgin sistemlerin ülkeler arası dolaşımı ve ara bağlantıların ne şekilde yapılacağı gibi konularda da belirleyici uluslararası tek birliktir. ITU, ülkeler ve ticari kuruluşlarla fikir alışverişi yoluyla yaptığı standart çalışmalarının yanı sıra istek olması durumunda üyesi olan ülkelere teknik yardım sağlama, geliştirme programları hazırlama, teknoloji transferinde yol gösterme, küresel olarak telekomünikasyonu yaygınlaştırma gibi görevleri de üstlenmiştir.

Birleşmiş Milletler Genel Kurulunda alınan karar gereği; günümüzde merkezi Cenevre'de olan ITU'nun kuruluş günü olan 17 Mayıs'ın, 1969 yılından başlanarak "Dünya Telekomünikasyon Günü" olarak kutlanmasına başlanmıştır. 1997 yılında ise tüm ITU üyesi ülkelerde etkin olarak kutlanmasının önerilmesi üzerine; Türkiye'de de 17 Mayıs haftasında son on yıldır bir dizi etkinlik düzenlenmektedir. İçinde bulunduğumuz yüz yılın 'Bilgi Çağı' olmasının bir gereği olarak

17 Mayıs aynı zamanda 'Bilgi Toplumu Günü' olarak da adlandırılmıştı. ITU'nun 2006 yılında Antalya konferansında alınan karar gereği de bu iki olgu birleştirildi ve 'Dünya Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü' olarak aynı etkinlikler içinde kutlanmaya başlandı.

"Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu Günü" başka ülkelerde olduğu gibi 2010 yılında Türkiye'de de bir dizi etkinlikle kutlanacaktır. EMO, telekomünikasyon alanında da mesleki örgütlenmeyi gerçekleştiren yasal bir kuruluş olmasına karşın bu yılki etkinliklerde de yok sayılacağı kuşkusuzdur. EMO'nun; 2010 yılında da Türkiye'nin telekomünikasyon alanında içinde bulunduğu koşulların hiç te övünç duyulabilecek bir düzeyde olmadığı tespitini yapması, yabancı sermaye ve işbirlikçi odaklarını rahatsız etmeye devam edecektir. Mesleğimizin bu alanında, özellikle Avrupa Birliği ile yapılan Gümrük Birliği antlaşması sonrasında yaklaşık 15 yıl önce başlayan duraklama ve altyapıda süregelen yetersizlikler 2010 yılı başlarında da artarak sürmektedir. Son yıllarda en fazla göze çarpan olumsuzluk ise sabit ve gezgin telefon abone sayılarında olan azalmadır. Sabit telefon abone sayısı birkaç yıl içinde bir milyon düşüşle 17 milyona, gezgin telefon aboneleri de iki milyon düşüşle 63 milyona gerilemiştir. İki yıl önce, kendi çıkarları doğrultusunda, Dünya'ya sürekli egemen olmaya

çalışan küresel güç odaklarınca yaratılmış olan sanal küresel ekonomik kriz sonucunda; ülkemiz genelinde oluşan yoksullaşmanın bir göstergesi olarak ortaya çıkan abone sayılarındaki bu azalmalara karşın, telekomünikasyon işletmecileri karlarını katlayarak arttırmaktadırlar. Türk Telekom AŞ'nin 2010 yılının ilk çeyreğinde önceki yılın aynı dönemine göre karının %88 artışla 546 Milyon TL'ye ulaşması, Türkcell'in 2009 yılında 1,7 Milyar TL kar elde etmesi; Türkiye'de, abonelerin gittikçe daha da pahalı telekomünikasyon hizmetleri alan ülkelere birliktir. Özel teşebbisler ile rekabet ortamı oluşacağı ve tüketicinin ucuz hizmet alacağı yalanlarının, aslında ülkemiz kaynaklarının yok edilmesi için uygulanan ekonomik politikaların gereği olduğunu anlamazlıktan gelenler, bu uygulamalardan bireysel çıkarları olanlardır.

Özgür uzak iletişimin; su, elektrik gibi temel bir insani gereksinim ve hak olmasına karşın, Türkiye'de özellikle son yıllarda siyasi iktidar tarafından, sürekli kar elde edilmesi gereken bir ticari etkinlik ve vatandaşlarının izlenerek özgürlüklerini kısıtlama aracı olarak değerlendirilmektedir. 'Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu' (BTK), 'Radyo Ve Televizyon Üst Kurulu' (RTÜK) gibi bağımsız özerk yapıda olması gereken telekomünikasyon alanı düzenleyicisi kurumları ise, yandaşların atandığı birer arpalık olarak iktidarın sopası durumuna

dönüştürülmüşlerdir. Ülkemiz bireyle-
rinin özgürce elektronik posta gön-
derebilmesi ve telefon görüşmesi
yapabilmesi ne yazık ki artık olanaklı
değildir. Yüz binlerce kişi e-gözetli ve
dinlenme baskısı altındadır. Tür-
kiye'nin telekomünikasyon alanı dü-
zenleyicisi kurumlarının, halkın çıkar-
larından yana tavır alabilmeleri ve
öncelikli asli görevlerinden biri olarak
telekomünikasyon sektöründe başta
ARGE olmak üzere ulusal üretime de
katkı sağlayabilmeleri için yeniden
yapılandırılmalarına gereksinim vardır.

2009 yılında devam etmiş olan bir
olumsuzluk da telekomünikasyon
sektöründe çalışan mühendislerin
giderek artan bir şekilde işsizliğe mah-
kûm edilmesidir. Nortel-Netaş, Alcatel-
Teletaş, Türk Telekom AŞ, Avea,
Türkcell gibi kuruluşlarda 2000 yılı ile
birlikte başlayan çok sayıda işe son
vermeler 2009 yılında da sürmüştür.
Uzun yıllar içinde, ülke kaynakları
kullanılarak uzmanlaşması sağlanan
binlerce mühendis; ulusal üretimin,
koruma ve teşviklerin kaldırılması ile
yok edilmesi, ayrıca kar eden kamu
kuruluşlarının satılmalarının ortaya çı-
kardığı olumsuz koşullar sonucunda,
ya erken emeklilik ya da uzmanlık
alanından başka konularda çalışmak
zorunda bırakılmışlardır. Bu sektörde
gittikçe artan taşeronlaştırma da
mühendislerin yetersiz koşullarda
çalışmasına neden olan ayrı bir
olumsuz gelişmedir. Özelleştirmeler ile
birlikte yeni iş olanaklarının ortaya
çıkacağı ve vasıflı olmanın unvan

yükselmelerinde öncelikli olarak
değerlendirileceğinin de bir yalandan
öte bir şey olmadığı ortaya çıkmıştır.
2009 yılı içinde, artık bir özel sektör
olduğu öne sürülen Avea ile Türk
Telekom AŞ bünyesinde yapılan kadro
değişimleri sürecinde ve yeni bölge
müdürlükleri oluşturulurken **yapılan
atamalarda, iktidarın dini-siyasi
anlayışlarına uygun kişilerin tercih
edilmesi, bunların haraç-mezat
yabancı sermaye gruplarına satıl-
masına olanak sağlayan anlayışın
ödüllendirilmesi olarak gözük-
mektedir.**

Türkiye, ülkeler arasında bilgi
toplumuna geçiş için sürdürülen
yarışta 2009 yılında da son sıralarda
yer almıştır. Uluslararası kuruluşlarca
hazırlanan endekslere göre; bilgi
toplumu oluşturma için gerekli olan
altyapının oluşturulmasında ve bilgi
teknolojilerinin kullanımında 133 ülke
arasında 60 ile 100 arasında değişen
sıralarda bulunmaktadır. Bu durum,
mevcut siyasi yönetimin toplumun
bilinçlendirilmesinden yana olma-
dığının açık bir göstergesidir. Bilgi
toplumu oluşturmada en önemli
araçlardan biri olan internetin de
sadece kar elde edilmesi gereken bir
ticari etkinlik olarak görme anlayışı;
bilginin, toplumun en yoksul ve eğitim-
siz kesimlerine ulaştırılmasının önün-
de önemli bir engeldir. Ülkemizde,
devlet eliyle en ulaşılmaz yerleşim
birimlerine kadar götürülmesi gereken
bu hizmet, ne yazık ki dar bir toplum
kesiminin dışında yaygınlaştırılama-
mıştır. Kullanıcıların büyük bir kesimin-
de de; sohbet ve boşa zaman geçirme
aracı olarak değerlendirilmeye neden
olan yetersiz bir bilinç düzeyi oluş-
muştur. İnternetin bilgi toplumuna
dönüşümde nasıl bir araç olması
gerektiği konusunda toplumun bilinç-
lendirilmesi, verilen hizmetlerin
abonelik ve kullanım ücretlerinin
düşürülmesi, doğru ve sağlıklı bilgilerin
bulunduğu yeni kaynakların devlet eli-
yle oluşturulması öncelikli atılması gere-
ken adımlardır. Ayrıca tüm eğitim ve
yerleşim birimlerinde, eğitimlerle des-
teklenen elektronik-internet kütüpha-

nelerinin ücretsiz olarak halkın kulla-
nımına açılması, yapılması gereken
diğer yeni bir uygulama olmalıdır.

Türkiye'de, telekomünikasyon ala-
nında çağdaş, ileri, gelişmiş bir yapıya
kavuşmak için; yerli teknoloji üretimine
ve yeni kurumların oluşturulmasına ge-
reksinim vardır. Teknoloji üretip bunu
kullanıma sunmayan bir ülkenin geliş-
mesi olanaklı değildir. Üretmeden sa-
dece ithal ettiklerini tüketen bir topluma
sahip olmak ve tüm işletmelerini ya-
bancı sermaye gruplarına teslim etmek
sömürge ülkelerine özgü bir durumdur.
Ülkemizde hala Ortaçağ ticareti manti-
ğıyla bor, fındık, zeytin, demir gibi ürün
ve yeraltı kaynaklarının, bir üretim
sürecinden geçirilmeden, teknolojik bir
ürüne dönüştürülmeden yurtdışına çu-
vallara doldurulup yok pahasına pazar-
lanmakta olması, güç odaklarından ya-
na tavır alan aydınların ve siyasi yöne-
timlerin hatalı, halktan yana olmayan
ekonomi politikalarından kaynaklan-
maktadır. Birçok alanda olduğu gibi
telekomünikasyon sektöründe de te-
mel olarak alınması gereken hedef,
ulusal üretimin dışa bağımlı olmadan
yerli kaynaklarla gerçekleştirilmesidir.
Bunun için teknoloji geliştirmenin ana
kaynağı olan özgür bilimsel kurumlara
ve bunların üreticilerle eşgüdümü çalı-
şmasına gereksinim vardır. Ülkemiz-
de birçok kurum gibi iktidarın bir sopası
durumuna dönüştürülen askeri cunta
ürünü YÖK, ivedi olarak dağıtılmalı,
üniversitelerimiz özerk ve özgür kılın-
malıdır. Ayrıca, telekomünikasyon ala-
nında etkinlik sürdüren tüm düzenleyici
kurumların karar organlarında; önce-
likle olarak üniversitelerin ve EMO tem-
silcilerinin yer alması, ülke çıkarları için
olması gereken diğer bir zorunluluktur.
Telekomünikasyon teknolojilerinin
geliştirilmesinin bir diğer yolu da,
birçok ülkede örnekleri bulunan
'Telekomünikasyon Araştırma ve
Geliştirme Enstitüleri'nin Türkiye'de de
kurulmasıdır.

Özgür, bilgi dolu ve etkin bir
telekomünikasyonun olduğu bir ülkeye
kavuşmak dileğiyle, 17 Mayıs 'Dünya
Telekomünikasyon ve Bilgi Toplumu
Günü' kutlu olsun.